

ADMINISTRATIE

25 februari 1972

Goedenavond, vrienden.

Zoals u weet, zijn wij niet alwetend of onfeilbaar. U zult dus zelf nadenken over alles wat besproken wordt, ook over ons onderwerp van heden dat van een meer actuele aard zal zijn.

ADMINISTRATIE

In uw dagen wordt, zoals u zult weten, alles geadmistreerd. Er zijn bureaus voor statistiek die u alles kunnen vertellen over uw levensgewoonten. Zij berekenen hoeveel eieren u eet per jaar hoeveel velletjes toilet papier u verbruikt enzovoort. Wij hoeven nu niet meteen aan te nemen dat zij erbij staan om alles te tellen, maar gemiddelden worden geregistreerd. Want registratie en administratie zijn in uw tijd een geheel zelfstandig leven gaan voeren. Dit betekent méér dan men op het eerste gezicht zou denken. Wanneer u bijvoorbeeld de Nederlandse democratie beschouwt, zo zult u toch aannemen dat politieke partijen wel heel erg belangrijk zijn. Zij zijn dit ook inderdaad, maar vooral voor de politici. Zoek je in de praktijk hun verdere betekenis echter na, zo lijkt het erop dat zij voornamelijk bestaan om te vechten over kleine zaken van meer ideële aard die in feite onbelangrijk zijn, terwijl zij verder met vele woorden een stempel van goedkeuring dienen te drukken op reeksen van maatregelen die de administratie van het land reeds tevoren heeft genomen en veelal reeds uitvoert, voordat de zaak in het parlement ter sprake komt.

Hier ligt de bron voor vele van de moeilijkheden in uw dagen: wij hebben niet meer voornamelijk te doen met mensen die iets doen, maar voornamelijk met mensen die iets administreren. Soms werken de administratoren in het vooruit. Dan heten zij gemeenlijk: planologen. Vroeger had men het niet zo op plannenmakers, omdat van plannen op langere termijn maar zelden iets terecht komt. Nu echter maakt men vele plannen en krijg je vaak de indruk dat dit voornamelijk geschiedt, omdat je daarmee een goed salaris kunt verdienen. In een tijd waarin eenieder onderworpen is aan vele spanningen op sociaal en economisch terrein, is het misschien wel eens goed aan deze steeds meer voorkomende afwijkingen van de werkelijkheid en aan haar mogelijkheden aandacht te besteden.

Wie zich bijvoorbeeld afvraagt of de vele in deze tijd voorkomende conflicten tussen arbeiders en werkgevers wel op een reële basis berusten, die dient zich wel voor ogen te stellen dat de arbeiders op het ogenblik bonden hebben die weer een eigen administratie kennen, voorzien van een eigen bureau voor statistiek, eigen planologen en mogelijk zo hier en daar nog een futuroloog ook. Want in een volière met ambtenaren valt een aantal vreemde figuren niet bijzonder op. Ook de werkgevers hebben hun gemeenschappelijke administratie en reeksen van gemeenschappelijke instellingen die onder meer werken aan marketing. U weet misschien wat marketing betekent? Het is een systeem waarbij je nagaat wat de mensen zouden kopen van jouw product, wanneer deze mensen aan jouw verwachtingen zouden beantwoorden en het product voldoende tegemoet zou komen aan de gemiddelde verwachting van de mensen. Op grond van een dergelijke gis - want meer is het niet - bepaalt men dan zijn productie. Maar op grond van dergelijke gissingen stelt men ook tevoren vast wat mogelijk is ten aanzien van loonkosten, en prijzen en wat niet. De werkelijkheid ligt vaak wel enigszins anders, dan men pleegt te veronderstellen.

Ook de staat heeft dergelijke instellingen. Zo is er een bureau dat zich bezighoudt met het constateren van de gemiddelde stijging in prijs van een pakket gebruiksartikelen die men beschouwt als de basis van het behoefte en verbruikspatroon van de gemiddelde mens. De gemiddelde mens is er natuurlijk niet werkelijk en de berekende gemiddelde stijging blijft ver achter bij hetgeen u per maand meer uit moet geven om aan uw behoeften en gewoonten te voldoen.

Zodat ook hier weer op eenzelfde wijze als elders een vervalsing van de werkelijke feiten tot stand komt. Men schijnt in deze dagen maar niet te begrijpen dat men de werkelijkheid op verschillende wijzen kunt benaderen. Je kunt uitgaan van de feiten, maar je kunt ook uitgaan van geselecteerde feiten die geen beeld meer geven van de werkelijke mogelijkheden en toestanden. Wanneer men dit in de politiek doet, noemt men dit propaganda. Doet men dat religieus, dan heet het geloofsverkondiging. Maar doet men dit in de economie, dan heet dit geleide en geplande economie. De stellingen van de geleide economie hebben dan ook vele economen misleid ten aanzien van hun werkelijke betekenis en plaats in de gemeenschap.

U zult naar ik meen volgens uw inzichten tot op dit ogenblik in mijn betoog weinig geestelijks ontmoet hebben. Maar let u dan wel even op: Wanneer ik voortdurend een beeld van mijn wereld verkrijg dat, op welke wijze dan ook, vervalst is, zo zal ik niet in staat zijn de werkelijkheid van mijn eigen bestaan onder de ogen te zien. Wanneer ik een geloof verkondig of verkondigd krijg waarbij alles wat niet in het kader van de geloofsstellingen past, als duivels, demonisch, zondig, wordt voorgespiegeld, zo zal ik deze zaken niet verder willen onderzoeken en zal ik daarmee ook verder geen rekening meer willen houden. Ik zal dus komen tot een gedrag dat van mij uit gezien wel geheel logisch is, maar dat vanuit het standpunt van anderen gelijktijdig onaanvaardbaar en dwaas rechtzinnig kan zijn. Wie zo stoffelijk en lichamelijk leeft, zal ook geestelijk hiervan gevolgen ondervinden. Men bouwt zich een mentale wereld op die geheel op deze eenzijdigheid gebaseerd is en daardoor voert tot zelfmisleiding en waanvoorstellingen...

De gevolgen van de eigen houding worden bovendien niet beseft. Voorbeeld: Stel dat er een kleine religieuze groep is die ervan overtuigd is dat alles wat de mens op zondag mag doen, bestaat uit harmoniumspelen, goed aangekleed wat rondwandelen om de andere vromen Gods zegen toe te wensen en ter kerke te gaan. Nu zal niemand die mensen volgens mij het recht kunnen ontzeggen op hun eigen wijze te leven. Maar daaraan hebben die mensen niet genoeg. Wanneer er bijvoorbeeld twee jongens op zondag een balletje trappen op een veldje, is het voor hen een schending van de zondagsrust, een vergrijp tegen 'de wet des Heren'. Zij zullen hier dus in willen grijpen en het mogelijk zover brengen dat het balletje trappen op zondag voor een eenieder verboden wordt. Waardoor deze vorm van sport natuurlijk voor zeer velen opeens veel attractiever is. Om een meer reëel voorbeeld te geven: Denk eens aan de pornografie. Men is van mening dat het beter is de mensen niet met allerhande ruwe beelden omtrent seks en prikkelende voorstellingen in verband daarmee te confronteren. Wat een zegen is voor de producenten van dergelijk materiaal, want daardoor blijft het op prijs en blijft de vraag bestaan. Op het ogenblik dat eenieder van alle geschriften zonder meer kennis kan nemen, is de aardigheid er echter voor de meeste mensen wel van af: het is niet meer verboden. Wat erop neerkomt dat de groep die dergelijke dingen verbiedt, vaak in wezen het belang daarvan voor velen bevordert en dat degene die een bepaalde vorm van zondagsrust aan eenieder op wil dringen, juist daardoor ertoe medewerkt dat die rust voortdurend wordt verstoord.

Iets dergelijks zien wij, wanneer mensen de economie gaan leiden. Zij bepalen bijvoorbeeld dat slechts bepaalde lonen mogen worden uitbetaald, omdat anders de bedrijven in moeilijkheden zouden komen. Waarop die bedrijven in moeilijkheden komen door de zwarte lonen die zij wel moeten betalen om het werk gedaan te krijgen. Want de arbeider kijkt naar bezit, niet naar de verplichtingen van een bedrijf en redeneert: jullie maken zoveel winst dat er voor mij ook wel wat meer af kan. Voor vele feiten is men, in vele plaatsen eenvoudig blind, zoals bijvoorbeeld voor de volgende waarheid: Elke steeds verdergaande koopkrachtvermindering van een munteenheid gaat gepaard met een voortdurende diefstal ten koste van de minst weerbaren in een gemeenschap. Wanneer het geld in koopkracht weer 10 centen minder per gulden waard wordt, zo betekent dit dat de heer P. die eens mogelijk in de koloniën zich een pensioen verdiend heeft, in wezen een korting krijgt op zijn eerlijk eens verdiende inkomen - waarvoor hij waarschijnlijk eens ook veel heeft betaald - van 10%. Het betekent dat de weduwe Willems, die haar leven lang met haar man gespaard heeft en zich veel heeft ontzegd om op de oude dag een centje achter de hand te hebben en nu beschikt over een moeizaam vergaard bedrag van zeg f 6000.-, weliswaar eens harde guldens vergaarde, maar nu tot de conclusie moet komen dat 600.- aan koopkracht op een voor haar onverklaarbare wijze is weggeteerd.

Zeg je dit tegen degenen die voor die waardevermindering in feite aansprakelijk zijn, dan halen zij veelal de schouders op en zeggen: die koopkrachtdaling treft immers alleen maar de kapitalisten? Waarbij men er kennelijk geheel blind voor is dat een werkelijke kapitalist niet zo gek is om zijn geld eenvoudig op een bank of spaarrekening te zetten. Die weet heus wel betere wegen te vinden om zijn bezit te beleggen en veilig te stellen. Zo iemand heeft belangen in een bedrijf dat de prijzen en winstmarges wel aan zal passen, speculeert in grond, of financiert misschien een bouwonderneming waarin men dankzij vele subsidies en handige aankopen van materieel over het algemeen een aardige winst kan maken. En weet je dit alles duidelijk te maken, dan reageren de mensen nog met een: maar wij hebben ook onze rechten, en wij willen in geen geval tekortkomen. Wij niet. En het komt ons toe, kijk maar naar de resultaten van de administratie. Zo redeneert de producent. Hij stelt dat het jammer is dat de arbeidslonen zover stijgen, maar gaat verder: hierdoor is de rauwe kostprijs van mijn product met f 100.- gestegen. Ook over dit bedrag moet ik mijn 30% winst berekenen, want ik heb die winst nu eenmaal nodig om te kunnen draaien en leven. Dus stijgt mijn prijs met f 130.- Zo gaat het altijd weer. En de mensen vinden het vreemd dat de prijzen steeds verder stijgen. Ofschoon men volgens de geregistreerde gegevens had berekend dat de prijs niet werkelijk hoefde te stijgen, omdat, 20% winst genoeg zou zijn om het bedrijf in stand te houden.

Wanneer je de mensen die om steeds meer loon vragen, er op wijst dat zijzelf de schuld zijn dat de overheid steeds minder kan doen en openbare voorzieningen, als bijvoorbeeld treinen, steeds duurder worden, halen zij de schouders op en stellen: Dit is een zaak van de overheid, die moet dan maar beter voor haar zaken zorgen. Maar de overheid bestaat alleen krachtens de middelen die zij van de burgers kan heffen. Geen wonder dat men steeds sneller belastingen en dergelijke tracht te innen. Want als het te lang duurt voor men het goed binnen heeft, is het reeds te veel in koopkracht gedaald, voor men het uit kan geven. De overheid geeft veel personeel - te veel volgens sommigen. Wanneer de lonen stijgen, betekent het dat het vervullen van eenzelfde taak meer kost. De stijging van de kosten die de staat moet maken om hetzelfde te kunnen doen wat zij nu doet, bedraagt meer dan 10% per jaar, alles ingerekend. Wie daaronder lijdt? In feite eenieder. Maar de meeste mensen zijn voor dergelijke feiten blind. Zij menen eenvoudig dat de overheid maar moet leren met minder geld meer uit te geven. Het systeem deugt niet, omdat het gebaseerd is op een voortdurende diefstal, een ontvreemding van bezit, geldswaarde en zelfs mogelijkheden tot verdienen bij degenen die de minste mogelijkheid hebben zich tegen dergelijke ingrepen te verweren.

Het gehele economische systeem dat in het Westen op het ogenblik opgang doet, is gebaseerd op iets wat je piraterij zou kunnen noemen. Ik gebruik deze term opzettelijk, ofschoon ik mij er terdege van bewust ben dat dergelijke zaken, wanneer zij door een staat begaan worden, opeens geheel volgens recht en regel plaats vinden, ten behoeve van het volk, de bescherming van de rechten van de mens en de eenheid van de staat. Kortom: in de ogen van de administratie zijn dergelijke dingen normaal en zijn alle maatregelen, die men neemt om de belangen van de voornaamsten te behoeden, geheel gerechtvaardigd. Ik vrees echter dat de werkeloze die zijn mogelijkheid tot werken en gelukkig leven opgeofferd ziet aan de belangen 'van de gemeenschap' er anders over zal denken.

De neiging zo 'administratief' te denken bestaat bij vele mensen, zelfs wanneer het gaat om hun geestelijk leven. Zij zouden liefst kunnen opsommen: zoveel uren meditatie betekent zoveel procent toename van geestelijke bewustwording, plus een winst van zoveel geesteskracht of paranormale vermogens, wat weer omgerekend kan worden in een aantal paranormale genezingen of andere kleine wonderen. Heel wat mensen benaderen geestelijke bestrevingen op een dergelijke wijze en willen daarvan een kenbaar nut zien dat in overeenstemming is met de moeiten en eventueel ook de kosten die zij zich hebben getroost. Maar kun je een geestelijk proces wel aan de hand van dergelijke gegevens bepalen? Zo min als je op het ogenblik kunt bepalen wat de werkelijke mogelijkheden zijn van bedrijf en arbeider, ondanks alle administratie, en de ontwikkelingen niet waarlijk in de hand kunt houden of zelfs maar vast kunt stellen wat de wezenlijke capaciteit en mogelijkheid van een staat is, ondanks alle topzware administratieve apparaten, zo min kun je uitmaken wat de werkelijke waarde en betekenis is van een geestelijke bestreving of een bepaalde geestelijke bewustwording.

Je kunt niet zeggen: "nu ben ik zoveel beter geworden", zomin als je kunt zeggen dat je zoveel geestelijke kracht verkregen hebt met zoveel tijd. Want de ene maal zul je voor een klein beetje geestelijke kracht of inspiratie veel tijd, aandacht en concentratie op moeten brengen, terwijl een andere maal alles je als vanzelf komt aangewaaid. De administratief denkende mens weet overigens met dergelijke gaven die hem weinig kosten toch wel raad. Hij stelt eenvoudig dat dergelijke dingen het normale gevolg zijn van zijn geestelijke rijpheid. Maar wanneer het een volgende maal niet zo gemakkelijk gaat, hoedt hij er zich wel voor de consequentie te trekken dat hij dus geestelijk onrijper geworden is. Men heeft bij de mensen steeds meer de neiging alles vast te leggen in cijfers en grafieken. Maar er bestaan geen cijfers en grafische voorstellingen waarin geestelijke vooruitgang of menselijk geluk vast kunnen worden gelegd op een wijze die berekening voor de toekomst mogelijk maakt.

Bereikingen zijn, gezien, de huidige, benadering en normen, eerder onlogisch en strijdig met alles wat je zou verwachten. In de zeventiende eeuw bijvoorbeeld, stond het geestelijk leven in Nederland op een zeer hoog peil. Het land bracht grote wetenschapsmensen, kunstenaars en filosofen voort. Toch stond het land toen sterk onder druk. Het werd voortdurend door vijanden belaagd, voerde een lange oorlog met het toch in die dagen veel machtiger en grotere Spanje. Maar het geestelijk leven bloeide en men zag zelfs nog de kans een imperium in Indië te vestigen. Hoe dit mogelijk was? Volgens mij vooral, omdat men wel resultaten administreerde, maar geen planning kende, zoals men nu hanteert, en eenieder in feite voor zichzelf moest zorgen. Zelfs het milieu bleef in die dagen, ondanks afwijkende gewoonten, redelijk schoon. Alweer, omdat eenieder voor zichzelf moest zorgen en dus niemand ruzie met de burens wenste.

Nu is alles vastgelegd. De gemeenschap verdedigt je, stelt precies vast wat de grenzen van je bezit en het toegestane gedrag zijn. Men legt vast hoeveel je moogt verbouwen en hoeveel subsidie je zult krijgen, wanneer je die werkzaamheid tijdelijk wilt staken. Het klinkt prettig. Maar wat blijft erover van menselijk geluk, van de leefbaarheid van je wereld? Het is natuurlijk goed te weten dat een arbeider steeds meer welvaart kent. Maar als hij die welvaart nu besteden moet aan bijvoorbeeld een auto, die hem een lichte beroerte van ergernis bezorgt door het feit dat hij geen voldoende mogelijkheid heeft te rijden zoals hij wil, of het besteedt aan een kleurentelevisie, die hem met vele praatprogramma's in kleur alleen maar een schele hoofdpijn of voortijdige versuffing bezorgt, zo ben ik toch niet overtuigd dat hij hiermede nog een wezenlijke lotsverbetering ondergaat. Maar inderdaad: hij heeft meer, alleen heeft hij er steeds minder aan. En dat laatste telt niet wanneer je alleen rekent met zijn cijfermatig uit gedrukt inkomen.

Laat ons eens zien wat het gevolg is van de eenzijdige benadering middels getallen die tegenwoordig zo vaak voorkomt. Want zo komt men steeds meer tot het hanteren van denkbeelden die geheel los staan van de feiten. Van de Nederlandse jeugd is op het ogenblik tot 4% losgeslagen, dat wil zeggen dat zij geen van de geldende maatschappelijke normen meer wenst te aanvaarden. Ongeveer 2% daarenboven heeft zich in een anarchistisch verzet tegen het heersende systeem gestort, zonder zich ooit af te vragen of het zin heeft. Ook zij hanteren getallen en besluit op grond daarvan dat de zaak niet meer deugt en dus een ander systeem noodzakelijk is. Vaak doen zij mij denken aan iemand die zegt: mijn huis heeft vele gebreken, laten wij het dus maar slopen, dan kan ik misschien later eens een nieuw huis bouwen. In een gemeenteraad kun je iets dergelijks onder verwijs naar toekomstige behoeften misschien nog wel doorzetten, maar ook dan brengt iets dergelijks in de praktijk heel wat moeilijkheden met zich mee. Rond 30% van de hedendaagse jeugd - daartoe gerekend de jonge mensen tussen de 10 en de 25 jaar - kan op het ogenblik geen houvast en voldoende oriëntatie vinden in deze maatschappij. Zij kennen een verzet tegen arbeid en vooral de arbeidsdiscipline, ook al zijn de meesten van hen wel werkzaam. Zij kennen verder grote moeilijkheden met verhoudingen in het gezin en gezinsdiscipline. Wanneer zij hoger onderwijs volgen, plegen zij voortdurend verzet tegen wat zij zien als de bemoeizucht en beperktheid van de maatschappij en de dictatuur van hun onderwijzers. Kortom, bijna de helft van de jeugd in uw land is in verweer tegen de maatschappij op de een of andere wijze.

Het gevolg is dat een toenemend percentage van de jeugd - nu rond 7% - belangstelling begint te krijgen voor mystiek, oosterse wijsbegeerte, het paranormale en alles wat daarmee verbonden is. Het is betrekkelijk eenvoudig op grond van deze gegevens een reeks van conclusies te trekken en daaruit een beeld voor de toekomst op te bouwen. Maar zo wij dit zouden doen, zouden wij dezelfde fout maken die menige administrateur maakt wanneer hij stelt dat een toename van rond 6 % in de laatste 6 à 7 jaren een blijvende toename zou betekenen van rond 1% jaarlijks, zodat over rond 100 jaren geheel Nederland oosterse filosofieën aan zal hangen en zal trachten te werken met paranormale krachten. Wat, gezien de wijze waarop men de economische tendenzen berekent, niets meer dan een logische conclusie zou zijn. Het werkelijk verloop van het gebeuren is echter anders. Dat men grijpt naar mystiek en het paranormale is vooral het gevolg van een zich in de eigen wereld niet meer kunnen oriënteren. De meesten onder die jonge mensen zouden met evenveel gemak, en mogelijk ook liever, orthodoxe christenen zijn. Maar het christendom heeft hen in zijn huidige vormen kennelijk niet zo veel meer te bieden: de theorie is er wel, kan aanvaard worden, maar in de praxis is van al deze leringen weinig of niets terug te vinden. De praktijk van de oosterse leringen treedt in het westen niet zo duidelijk op de voorgrond, zodat het voor hen eenvoudiger is de theorieën zonder meer als juist te aanvaarden.

U vindt het misschien goed dat dit alles zich op het ogenblik zo afspeelt. Ik heb er zeker geen bezwaar tegen, maar vraag mij toch wel eens af of deze jongelieden ook niet vaak in het contact met religie, het paranormale en dergelijke op de duur niet evenzeer teleur zullen worden gesteld. Want wat is noodzakelijk? Een innerlijke zekerheid, een houvast dat niet en zeker niet voornamelijk, op uiterlijke feiten is gebaseerd en niet kan worden vastgelegd in bepaalde verhoudingen. Zodra je probeert om het administratief systeem dat reeds uw gehele maatschappij dreigt dood te drukken, over te zetten op het eigen geestelijk leven en zo komt tot het afwegen van positieve en negatieve factoren, daarbij bovendien de resultaten die kenbaar worden, afwegende tegen de gedane moeiten, ben je al verloren. Innerlijke processen zijn niet te meten met stoffelijke waardebevestigingen en zijn zo sterk individueel dat geen enkele algemene waardemeter of vergelijkingsmogelijkheid gevonden kan worden.

Mogelijk moeten wij de administratieve benadering toch nog iets anders bezien. Administratie is gebaseerd op het vastleggen van feiten. Ik dacht dat dit mogelijk nog aanvaardbaar is ook voor innerlijke processen, mits wij de geregistreerde feiten slechts gebruiken om aan de hand van het verleden de mogelijkheden voor een toekomst te schatten, maar nooit om de toekomstige ontwikkelingen reeds nu en op feit van de nu bekende gegevens te fixeren. Wanneer je een balans maakt, betekent dit nog niet dat je er het volgende jaar ongeveer op dezelfde wijze voor zult zitten. Heel wat fabrieken hebben overigens deze fout wel gemaakt. Daarom zijn zij dan ook failliet gegaan. Wij mogen wel zo nu en dan een balans over ons leven opmaken, mits wij als conclusie stellen: zo staan wij ervoor nu wij verder gaan, en desnoods daaraan nog toevoegen: en zo was de toestand in het verleden, maar het zegt niets omtrent de toekomst en toekomstige mogelijkheden en ontwikkelingen. Het geheel geeft mij hoogstens aan waarop ik mij in het heden als een punt van uitgang voor bestrevingen, kan baseren.

Ook wanneer je geestelijk op deze wijze werkt, kom je opeens in een geheel andere denkwereld terecht. Je zult je dan niet meer afvragen of je een bepaalde leer of een systeem verder aan moet hangen, maar: Waar vind ik bepaalde inzichten, waar vind ik verdere wijsheid, waar vind ik voor mijzelf een gerichtheid die mij nu tevreden stelt? En wanneer een dergelijke gerichtheid ophoudt je tevreden te stellen, dan betekent dit dat je iets anders dient te zoeken, maar dat je daarbij steeds weer uit zult moeten gaan van hetgeen je reeds verworven hebt. Wanneer u bij de Orde komt, zal er een tijd zijn waarin u steeds een nieuwe denkwijze, nieuwe gegevens verkrijgt. Maar het is zeer wel denkbaar dat er een ogenblik komt waarin u zeggen moet: mij doet het niets meer, ik leer niets meer, het is alles steeds weer hetzelfde. Dan zou u niet moeten redeneren: ik heb in het verleden zoveel gekregen, dus moet ik langs deze weg en met deze groep verdergaan. U zou hoogstens kunnen zeggen: één is dit voor mij nuttig geweest en het zal voor anderen nuttig kunnen zijn, dus ik wil helpen de zaak verder in stand te houden. Maar ik moet zelf iets nieuws zoeken. Ik heb iets bereikt en daarmee moet ik nu weer gaan werken.

Je mag dus nooit zeggen: doordat ik iets bereikt heb op een bepaalde wijze, is mijn wezen hieraan verder gebonden en wordt mijn toekomst en verdere mogelijkheid alleen door het nu aanvaarde geprogrammeerd.

Wat programmeren betekent, vooral bij een cijferadministratie, daarvan hebt u voorbeelden genoeg kunnen zien. Denk eens aan het conflict rond de Leidse baan bijvoorbeeld. Wij hebben in wezen hierbij te maken met een plan dat in het verleden reeds geprojecteerd was, maar in een tijd dat andere waarden prevaleerden en andere omstandigheden bestonden. De administratie meent nu: omdat het nu eenmaal geprojecteerd is, moeten wij het ook waarmaken. En wanneer dit plan dan geremd wordt of wordt uitgesteld, zijn er vele mensen verontwaardigd. Men herhaalt de oude argumenten en houdt geen rekening met zich snel wijzigende omstandigheden en geheel andere verhoudingen. Er zijn heel wat van dit soort plannen opgesteld in het verleden die men zal willen waarmaken, omdat men ze nu eenmaal heeft opgesteld, ofschoon elk redelijk mens kan inzien dat de uitvoering van dergelijke plannen onder de huidige omstandigheden niet rendabel kan zijn. De betrokkenen weten dit misschien zelfs wel. Maar zij menen: dit moet doorgezet worden met alle middelen. Want wij hebben nu eenmaal alles administratief geregeld, dus is het eigenlijk al een feit. Voor hen is de uitvoering slechts de bevestiging van hun administratie. Wanneer een plan eenmaal is goedgekeurd dient het ook uitgevoerd te worden. Want de papieren zijn het belangrijkste, de feiten doen minder ter zake.

Dit is volgens mij wel het grote gevaar van het administratieve denken. Administratief denken is een eenzijdig denken. Degene die er mee werkt, zal dit voor zich waarschijnlijk niet beseffen. De cijfers die hij produceert, zijn voor hem zijn werk een werkelijkheid waarvan hij leeft, en daarnaast, maar voor hem geheel daarvan losstaande, kent hij zijn normale leven. Juist door deze splitsing in een administratief deel van het leven en zijn persoonlijk leven zal hij slechts zelden beseffen dat tijdens zijn werk cijfers voor hem een hogere waarde bezitten dan de werkelijke omstandigheden. Men vraagt zich niet af: kun je dit nu, maar stelt: gezien je prestaties in het verleden, is het zeker dat je dit kunt. Wat even logisch is als tegen Schenk te zeggen: Je hebt zoveel gouden plakken gehaald in het verleden dat wij zeker weten dat je nu, op je 60e jaar, er nog wel een paar bij kunt halen...

U lacht, omdat u beseft dat veroudering, verandering van omstandigheden op dit gebied een zeer grote rol spelen. Maar datzelfde doet u niet, wanneer het gaat om geestelijke bewustwording dat doet u niet, wanneer het gaat om de toekomst van een volk dat doe je niet, wanneer het gaat om een berekening van het al dan niet toelaatbaar zijn van bepaalde verontreinigingen in het milieu. In dergelijke gevallen gaat men uit van hetgeen in het verleden berekend is en verwacht dat alles en ieder zich aan die berekende waarden verder zal houden. Ach, wanneer het om een enkele mens gaat, ziet men de werkelijkheid nog wel. Maar zodra die enkeling in de massa verdrinkt, ziet men de werkelijke mogelijkheden van de eenling niet meer. U zit hier als mensen. Maar voor een administratie bent u cijfers, u bent naamloos, u hebt geen bijzondere eigenschappen, kwaliteiten, moeilijkheden. U bent eenvoudig een van de vele eenheden die zonder verdere kwalificatie worden samengevoegd tot plannen die in de toekomst dan waar moeten worden. En van u wordt dan verwacht dat u zich altijd en ondanks alles als gemiddelde eenheid, als een nummer zult gedragen. Want een administratie werkt nu eenmaal met getallen en niet met mensen.

Geestelijk geldt precies hetzelfde. Wanneer een paus een zekere Gijsen tot bisschop wijdt, dan geloof ik niet dat wij daarop veel tegen kunnen hebben. De oude heer mag uiteindelijk rustig doen waar hij zin in heeft. Maar de gedachte dat hij daardoor een verandering in het Nederlandse christendom tot stand zou kunnen brengen, zoals deze bij hem leeft, is op zijn minst genomen wat kinderlijk. Hij gaat echter uit van een gezag dat eens werkelijk bestond en de door dit gezag eens gestelde waarden. Hij kijkt niet naar verandering van omstandigheden en neigingen, maar stelt eenvoudig: dat de gehele mensheid zich aan de gestelde waarden eenvoudig heeft aan te passen. Hij stelt en beseft dus: niet onze waarden uit het verleden, onze bereikingen en invloed, in het verleden bewerkstelligd, vormen slechts het uitgangspunt van waaruit wij de mens van heden met zijn wensen, problemen en gedachten moeten benaderen.

Ook voor ons in de geest is deze voortdurende noodzaak tot aanpassing wel eens moeilijk: Wij hebben nu eenmaal onze eigen systemen, werkwijzen en gedachten en willen daarvan niet graag afwijken. Maar of dit juist is?

Misschien had ik vanavond beter over iets anders kunnen spreken. Maar actualiteit stond nu eenmaal op de lijst en wij hebben nu eenmaal in het verleden een bepaald programma ontwikkeld waardoor wij meenden de mensen beter voor te kunnen lichten en hen de mogelijkheid te kunnen geven hun eigen problemen beter en juister op te lossen. Mogelijk is er sindsdien reeds veel veranderd en zouden wij een geheel andere wijze van benadering moeten gebruiken. Maar welke fouten wij ook hebben gemaakt, één fout hebben wij zeker niet gemaakt: Wij hebben niet gezegd: dit is voor de massa een waarheid, wij verkondigen die, dus is alles wat wij zeggen, voor u een beslissende en bindende waarheid. Wij hebben u altijd weer gezegd: uw eigen waarheid is - voor u - belangrijker dan de onze. Zoek dus uw eigen waarheid. Wij geven alleen een platform, van waaruit u misschien, desnoods door ons gesteund, uw eigen waarheden gemakkelijker kunt leren beseffen. Wij hebben ook nooit beweerd dat wij u wel even zalig zouden maken. Want volgens ons bestaat er geen zaligheid zonder meer, maar alleen iets wat zaligheid voor u kan betekenen door het contrast dat het vormt met andere zaken die u ook hebt leren kennen en hebt moeten ervaren.

Ik mag wel zeggen dat wij er in de Orde steeds weer naar gestreefd hebben een organisatie op te bouwen die geheel vrij is van het administratieve element. Geheel bereik je dit natuurlijk niet, omdat wij bijvoorbeeld werken met de Witte Broederschap waarin nu eenmaal een element van hiërarchische ordening bestaat. Wij zitten met de moeilijkheid dat wij een programma nodig hebben. Vraag: is dit programma het belangrijkste? Het antwoord moet luiden dat de Orde ten gronde zal gaan, aan elke rigiditeit, ook in dit opzicht. Wij kunnen ongetwijfeld een veel grotere aanhang in de stof winnen, wanneer wij u zeggen dat wij de vaste wetten en regels geven voor bewustwording en u enkele trucjes leren op bijvoorbeeld het gebied van de paranormale genezing. Wij zouden dan heel wat meer volgelingen hebben. Maar hebben wij wat aan meer volgelingen? Wij hebben eerst iets aan mensen die redelijk zelfstandig en bewust zijn. Zo min als de maatschappij veel heeft aan een steeds groeiende massa van arbeiders met een steeds toenemende welvaart heeft, maar wel veel zal hebben aan mensen die het element arbeid op de juiste wijze maatschappelijk en persoonlijk weten te interpreteren en daaruit en daardoor voor zich een zeker levensgeluk en innerlijke vrede weten te puren. Zoals het ook niet bepaald belangrijk is dat een staat geheel in wetten is verpakt en alles in wetten is vastgelegd, tot de volksziel als mummie tentoon kan worden gesteld in honderden delen van voorschriften, vergezeld van een veelvoud van delen met interpreterende uitspraken. Je moet zien dat de zaak leeft. Een staat moet leven, moet flexibel zijn en zich aan kunnen passen. Een vak moet voor je leven.

Wanneer je een huis bouwt waarvoor tekeningen zijn gemaakt en de kosten berekend zijn, zou je moeten beseffen: dit is een punt van uitgang, meer niet. Wanneer ik door bijvoorbeeld materiaal schaarste en gezien veranderende behoeften door een andere indeling van het geheel beter en juister kan bouwen, dan moet ik dat doen. Je moet in geen geval stellen: de zaak is nu eenmaal vastgelegd, dus houd ik mij eraan, zelfs wanneer dit gemakkelijker schijnt te zijn. Zoals je niet moogt zeggen: in mijn wetenschap wordt dit feit algemeen als onaantastbaar juist beschouwd, dus zal ik elke hiermede niet overeenstemmende bewering à priori afwijzen als nonsens. Je moogt hoogstens stellen: wij hebben een zekerheid of schijnzekerheid bereikt die ons kan dienen als punt van uitgang voor elke benadering van nu rijzende andere feiten of gegevens, maar die nooit bepalend kan zijn voor de belangrijkheid, juistheid of mogelijkheid van het andere.

Ik zou u graag nog een beeld geven van wat volgens mij een juiste vorm van samenwerking is. Ik neem als voorbeeld de Orde, omdat ik deze nu eenmaal het beste ken. Er zijn bij ons grote geesten en kleine geesten. Niemand van ons heeft er veel behoefte aan in de ogen van anderen een grote geest te zijn, want dit betekent ook veel verantwoordelijkheid dragen. Toch word je langzaam een grote geest, zonder dit zelf eigenlijk te bemerken.

Want bij ons geldt niet als bepalend wat je bent of bereikt, maar dat je jezelf geheel waar weet te maken, dat je alles wat in je leeft ook werkelijk tot uiting brengt. Bij je werken aanvaard je natuurlijk de raad en soms zelfs het gezag van anderen. Het zou duidelijk dwaas zijn tegen een vakman te zeggen: "Ga maar naar huis, want ik weet het beter; alles wat jij geleerd hebt, telt voor mij niet en al wat je mij aanbeveelt, is onzin". Ik erken gewoon dat een ander op een bepaald gebied beter en wijzer kan zijn dan ik en dat betekent dat ik diens raad en eventueel leiding zal aanvaarden. Maar dat wil nog niet zeggen dat ik alles wat mijzelf betreft, ook door die ander zal laten bepalen. Dit betekent vrijheid.

Ik werk samen met vele broeders. Sommigen zijn op het ogenblik met mij hier aanwezig, anderen vervullen elders taken. Maar geen van die taken werd hen door anderen opgelegd. Iedereen kan op elk ogenblik uitscheiden met wat hij doet. Ik zal dit niet doen, als is dit mogelijk spijtig voor u. Maar ik zou kunnen zeggen: "Ik stop er mede", en niemand zou mij daarover verwijten maken. Niemand van onze groep kan ons werkelijk dwingen iets te doen of iets te laten. Wanneer wij de raad van een ander diens uitspraken enzovoort aanvaarden en ons daarnaar richten, is dit geheel uit vrije wil. Hierdoor is bij ons een samenwerking ontstaan waarbij wij ons altijd baseren op ons respect voor elkaar en onze aanvaarding van elkaar. Onze samenwerking wordt dus niet geboren uit een vastgelegd systeem, maar uit het aanvaarden van bepaalde mogelijkheden door elk van ons afzonderlijk als zijnde volgens ons op het ogenblik de meest juiste.

Er is bij ons dan ook geen gezag dat gebaseerd is op het hooggeplaatst zijn of verkozen zijn van enkelingen. De mens denkt wel eens dat het bestuur van de Orde bestaat uit een aantal zeer bewuste geesten die, mogelijk met medewerking van enkele andere hogere geesten, voor ons lage geesten alles bepalen en dwingend vastleggen. Neen. Op een terrein kan ik een lage geest zijn en dit beseffen en de anderen dienen en gehoorzamen. Maar het volgende ogenblik is er een andere taak te vervullen die ik ken. Dan ben ik op dat ogenblik de hogere geest en geef ik anderen leiding, omdat ik over de nodige ervaring beschik en de anderen, dit beseffende, mij in dit geval als leider willen aanvaarden.

Niemand van ons vraagt een vast loon voor hij een taak aanvaardt en niemand van ons vraagt zich eerst eens af: zal ik er beter van worden? Dit ofschoon wij steeds weer constateren dat wij van het vervullen van een taak wel degelijk beter worden. Wij weten dat ook het deel hebben aan dit werk in uw groep voor ons voordelen met zich brengt. Maar wij zullen nooit eerst proberen te berekenen of een lezing voor ons een bewustwording betekenen zal. Wij werken gewoon, wij zijn er blij mee te kunnen werken en zijn bereid te wachten of er misschien voor ons nog iets uit voort kan komen. Gebeurt dit, dan verheugen wij ons ook hierover. Wij hebben een bepaalde werkwijze, maar proberen voortdurend onze oude werkwijzen aan te passen, onze bestrevingen en doelstellingen te amenderen. Dat is niet altijd gemakkelijk. Maak indien ik een tegenspraak mag geven: juist door het niet je op een bepaald systeem te baseren, kom je uiteindelijk tot een systeem dat houdbaar is.

Er zijn bepaalde grondwaarheden, bepaalde feiten ook waaraan je niet kunt ontkomen. Dit geldt voor ons in de geest en ongetwijfeld ook voor u in de stof. Laat ons daar dan maar van uitgaan, zeggende: dit is nu eenmaal zo en daarmee moet ik werken. Mijn bezwaar tegen administratie is zeker niet gericht tegen bijvoorbeeld de penningmeester en de secretaris van de ODV. Ik hoop dat u dit wel wilt begrijpen. Hun werk is een doeladministratie, iets wat uiteindelijk onvermijdelijk en noodzakelijk is. Maar die administratie mag nooit het werk van de Orde gaan domineren. Wel kan zij vaak de mogelijkheden die de Orde in de stof heeft volgens nu bestaande omstandigheden tevoren vastleggen, zeggende: dit is ons punt van uitgang. Maar dan wordt door ons verwacht, ook van het bestuur dat men verder zal redeneren: wij vertrouwen erin dat wij bepaalde dingen die noodzakelijk zijn, maar die volgens de administratie niet mogelijk lijken, toch bereikt zullen worden en dat de geest hierbij zal helpen, wanneer wij tekort zouden schieten. Want dit is nu eenmaal noodzakelijk. Dat lijkt op gokken dat is niet mooi systematisch. Maar zo vrienden, is steeds weer de werkelijkheid.

Administratie is in uw hedendaagse wereld onvermijdelijk en nodig, maar dan alleen, zover zij dienstig is om daarop een verder werken te baseren. Zij mag nooit gebruikt worden om ons verdere werken daardoor geheel te laten bepalen.

Wij hebben specialisten nodig, zeker. Maar niet om te decreteren wat wij moeten doen, maar om ons raad te geven, zodat wij ons eigen streven en willen beter en gemakkelijker verwezenlijken kunnen. Wij hebben geen behoefte aan geestelijke, economische, godsdienstige of staatkundige dictators. Wel heeft men, ook op aarde, behoefte aan een zeker inzicht in de achtergronden van het leven, godsdienstig zowel als op andere gebieden. Dit is nodig, opdat wij bij ons streven steeds weer uit zullen kunnen gaan van een standpunt dat de werkelijkheid zoveel mogelijk benadert. Maar onze groei is een proces dat niet gefixeerd kan worden dat niet binnen regels of stellingen door mensen kan worden vastgelegd. Wanneer men dit toch doet, loopt het mis.

Ik zou zeggen dat uw eigen economie een bewijs vormt voor de juistheid van deze stelling en toch weet u maar heel weinig af van de werkelijke feiten. Wat overigens ook maar beter is omentwille van uw gemoedsrust. Ik meen dat ook de sociale en psychische ontwikkelingen in uw wereld een bewijs vormen voor de gevaarlijkheid van de neiging alles vast te leggen en volgens vaste regels te doen verlopen. Dit werkt mijns inziens niet slechts verstikkend op de maatschappij, maar ontnemt ook de mens vele van zijn beste mogelijkheden. Ik hoop dat u, bewijsmateriaal en inhoud van het betoog mij het aansnijden van dit onderwerp zult vergeven en ook voor uzelf de conclusie zult willen trekken: Op het ogenblik zijn dit mijn middelen en mogelijkheden, maar dat betekent niet dat dezen morgen nog zo zullen zijn. Daarom is het mijn taak nu en onmiddellijk te zoeken naar de mogelijkheid alles wat ik aan middelen bezit, beter en intenser te gebruiken.

Besef dat het uw eigen taak is om uzelf gelukkiger te maken in het leven, dat het uw eigen taak is om er zorg voor te dragen dat uw verhouding met de medemens er een is waarin u zelf vreugde, kracht en zekerheid kunt vinden en aan anderen ook vreugde en zekerheid kunt bieden. Zeg: Het is mijn eigen taak om uit te maken wat al dan niet aanvaardbaar en toelaatbaar is voor mij en mij dan aan dit besef te houden. Want alleen zo kan ik mijzelf waarmakende, geestelijk bewuster gaan leven en mijn krachten op elk terrein beter kunnen gebruiken. Dan zal ik, niet gebonden door schema's die mij bepalen, de volle ontplooiing van mijn persoonlijkheid ook inderdaad kunnen bereiken.

Hebt u commentaar?

Vraag: Kunnen wij de anarchische tendenzen van heden zien als een negatieve waarde of betekenen zij een mogelijk herstel?

Antwoord: Het anarchisch worden van een betrekkelijk klein deel van de maatschappij, zoals nu, kan alleen een goede invloed hebben, wanneer de anarchische krachten, zodra zij hun werk voltooid hebben, ook verdwijnen. Voorbeeld: Rotterdam werd gebombardeerd en beschikt hierdoor nu, als mogelijk enige stad in Nederland, over een volkomen modern en ruim opgezet stadscentrum. Ik oordeel niet over het beter of slechter zijn van andere stadskernen, maar acht dit centrum toch wel beter aangepast aan de eisen en denkwijzen van deze tijd. De tijdelijke vernietiging van een deel was dus gunstig. Maar zou men voort zijn gegaan met vernielen en afbreken, dan zou Rotterdam niet meer bestaan. Het gevaar van de anarchische tendens in deze tijd ligt niet in het aantasten van vele bestaande instellingen en instanties. Er zijn daaronder vele die grondig herzien moeten worden om nog enige werkelijke bruikbaarheid ten nutte van de mensen te bevatten. Zou men echter alleen vernietigen, zonder aandacht te besteden aan een zo snel mogelijk vervangen van hetgeen men afbreekt - en het gevaar hiervoor is groot -, dan bestaat de kans dat de anarchisten - mede gezien de structuur van de maatschappij en de gemiddelde mentaliteit - meer schade aanrichtte dan zij ooit kunnen vergoeden door bewustzijn en nieuw denken te brengen. Het anarchische streven en denken lijkt mij in deze tijd op uw wereld aanvaardbaar, mits men het weet te bepakken tot datgene wat wezenlijk hinderlijk is voor de vrijheid en vrije ontwikkeling van de mens en niet tracht heersende groepen of belangen zonder meer te elimineren.

Ik had echter nog een meer geestelijke vraag verwacht, namelijk: bedoelt u dat er enige analogie te vinden is tussen de verstarringen in de stof en soortgelijke toestanden in de geest? Het antwoord is eenvoudig: Naarmate de geest zich meer bindt aan een bepaalde voorstellingen van zichzelf en de geestelijke mogelijkheden en wereld als vastgelegd in vorm en tendens, zal deze geest grotere hinderpalen op de weg naar bewustwording ondervinden. Het is daarom voor de mens zowel als voor de geest van belang een zo groot mogelijke flexibiliteit te behouden. Geestelijk moet men in staat zijn vele schijnbaar strijdige leringen, stellingen en feiten in zich op te nemen en daaruit voor zich een beeld der werkelijkheid op te bouwen, van waaruit men kan streven naar een reële zelferkenning en een uiten van alle vermogens die je bij jezelf vermoedt, veronderstelt of aantreft.

En hiermede kan ik mijn betoog wel beëindigen. Ik wilde u geen lesje geven, maar u alleen enkele feiten voorleggen waarover u hopelijk eens verder na zult denken. Uw sociale problemen en economische problemen in deze tijd zijn kentekenend voor het gehele levensproces van de moderne mens en u, als individu dient een eigen plaats in het leven zowel als binnen de economie voor u te realiseren en op grond daarvan te zoeken naar de mogelijkheden die voor u als mens en geest op dit ogenblik en in deze omstandigheden bestaan. Ik dank u voor uw aandacht.

IS IN DE ESOTERIE EEN SYSTEEM NODIG?

Goedenavond, vrienden.

Het is wat moeilijk een bij het vorige onderwerp passend punt aan te snijden en daarbij in stijl te blijven. Want al wordt dit mogelijk veroorzaakt door mijn jeugd in deze sfeer, ik heb de neiging de vorige spreker te omschrijven als een verdroogd aanhangsel van het mannelijke lichaam. Ik vrees dat het mij niet mogelijk is nu esoterisch over administratie te spreken. Ik heb weliswaar een verre neef gehad die administrateur was en aan esoterie deed, maar als hij kwam tot meditatie, zo mediteerde hij over de tafels van vermenigvuldiging. Wat overigens vrucht heeft gedragen, want zijn gezin werd met 17 vruchten gezegend.

Wij zouden kunnen spreken over de vraag of in de esoterie een systeem nodig is of niet. Persoonlijk heb ik steeds aarzeling gevoeld, wanneer het ging over systemen. Een collega van mij schreef voor de serie fleuve noir verhalen die hij op een systeem baseerde. Het resultaat was volgens mij nogal vervelend. Het begon altijd weer met voetstappen, in de mist, in de nacht, op de weg of in een soppig moeras. Dan volgde altijd een kreet die achteraf geen doodscreet bleek te zijn, maar een aankondiging was van komende gebeurtenissen. Vervolgens werd uitvoerig geweld gepleegd, met daarin zo hier en daar ingevoegd wat liefde. Je zou deze verhalen kunnen karakteriseren als een kruising tussen kussen en vrij worstelen, met alle mogelijkheden en termen van beide gebieden tot extremen ontwikkeld. Het einde was steeds weer het overlijden van tenminste de helft van de beschreven personen, met de schurk als laatste, gevolgd door het zegevierend heengaan van de held, vermoedelijk met een ander lief dat hij kende aan het begin van het verhaal. De man heeft kans gezien met dit systeem rond 200 aanvaarde titels te schrijven. Maar indien u het mij vraagt, was zijn talent voornamelijk gelegen in het uitvinden van titels.

In de esoterie hebben wij naar ik meen geen behoefte aan een zich onder andere namen steeds weer gelijkelijk herhalen van dezelfde strofen en gebeurtenissen. Er zijn grappen die éénmaal leuk zijn, sommige zijn tweemaal aardig, maar er zijn er maar weinigen die zo goed zijn dat zij als evergreens beschouwd kunnen worden. Indien bijvoorbeeld voor de gehele menigte de pantalon van iemand zich opeens fraai drapeert rond de enkels van de drager, zo vind ik dit een goede grap. Een tweede maal vind ik het eerder irriterend, de derde maal alleen nog maar banaal. Wat erop neerkomt dat het niet een der dingen is die je als geheel aanvaardbaar kunt beschouwen. In de esoterie geldt voor mij hetzelfde.

Er zijn vele belevingen en gedachten die voor een enkele maal nog wel aanvaardbaar zijn, maar die bij herhaling langzaam maar zeker hun glans en betekenis verliezen en waardeloos, ja banaal worden.

Een waarheid die voor mij echter altijd wel aanvaardbaar blijft, is de gedachte: "Ik ben toch nog anders". Nu is dit iets wat u niet hardop moogt zeggen, want de conversatie zou dan vreemde aspecten kunnen gaan vertonen. Indien iemand zegt dat iets fatsoenlijk is en u zegt dit te kunnen begrijpen, maar toch nog anders te zijn, kan men daar bepaalde conclusies uit trekken die u niet bedoelde. In mij is echter het begrip voor het feit dat ik steeds weer anders blijf te zijn, dan ik dacht te zijn; iets wat fascineert. Persoonlijk ben ik mij ervan bewust op vele punten bijna voortdurend ongelijk te hebben, maar op dit punt blijf ik steeds weer het bij het rechte einde te hebben. Niet dat zoiets vleidend is voor mijn persoonlijkheid. Want wij willen per slot van rekening graag schoon en zo mogelijk zelfs onveranderlijk schoon zijn. En doen alles om de illusie te kunnen handhaven.

Ik heb u reeds eens gesproken van mijn tante Amelie. Ook deze tante wenste zich een steeds gelijkblijvende schoonheid en verkreeg die door een voortdurend dichtere plamuurlaag aan te brengen waarop kunstige beschilderingen. Ik moet zeggen dat het resultaat op een afstand zeer interessant was. Maar als je dichterbij kwam, kon je de scheuren in de plaster reeds zien. Een dergelijk denouement kun je je geestelijk naar ik meen niet permitteren. Daarom bestudeer ik mijzelf steeds meer, naarmate ik verander om mijn werkelijkheid steeds weer te kunnen beseffen. Mijn veranderlijkheid van heden verschilt overigens sterk van de veranderlijkheid die ik tijdens mijn aardse bestaan toonde: toen had die onder meer te maken met blond, bruin, zwart, groter, kleiner en dergelijke. Een dergelijke instabiliteit is uiteindelijk volgens mij alleen maar een uiterlijk symptoom van een zoeken naar iets wat je nog niet kunt vinden.

Om terug te keren tot waarheden en gedachten die volgens mij altijd waardevol zijn: het lijkt mij goed steeds weer te beseffen: "Er is meer dan ik ken". Daarmede zit je altijd goed en kun je steeds meer aanvaarden. Iemand die deze conclusie voor zich niet durft te trekken, is iemand die zichzelf geestelijk tot stilstand brengt en zich bovendien meestal in de ogen van anderen belachelijk maakt. Maar let wel: op het ogenblik dat u stelt dat uw geestelijke waarde en mogelijkheid is gelegen in een geestelijke meester of leider, voel ik mij geneigd om op te merken dat je de verdienste van een museum niet kunt afmeten aan het uiterlijk van de portier of de rondleider. Je moet zelf zien wat voor jou belangrijk is.

"Mijn geestelijke betekenis dank ik alleen aan mijn geestelijke meester of leider". Dit lijkt mij daarom iets wat je misschien een enkele maal terecht kunt zeggen, maar dan ook nooit meer terecht zult kunnen herhalen. "Ik ben ervan overtuigd dat ik de waarheid kan vinden door voortdurende discussie". Dat is een waarheid die mogelijk wel eens twee malen gebruikt mag worden. Maar als je meermalen volgens dit motto wilt handelen, wordt de waarheid begraven onder een veelheid van woorden. Neen, voor mij is de esoterie in wezen niets anders dan een voortdurend veranderen. Niet dat het kunstzinnige metamorfosen zijn. Het lijkt eerder op een voortdurend wat meer wakker worden.

Ik wil hierbij opmerken dat het ontwaken mij in de geest beter is afgegaan dan het mij ooit in de stof is afgegaan. Ik vermoed dat dit te danken is aan de afwezigheid van oogleden in mijn huidig bestaan. Want dezen hadden vroeger de gewoonte nog lange tijd tesamen te kleven met een vocht dat vermoedelijk een van de restanten was van de alcoholica die ik de vorige dag had genoten. Dit geeft dan een enigszins verwarrend beeld van de wereld en de mogelijkheden die je daarin zelf hebt. Wanneer je er wakker wordt wat rond je verandert, vooral is het in het begin alsof je in een soort carrousel zit.

Ik heb nu enkele maanden het genoegen gehad de ontwikkelingen in de geest gade te slaan en ben langzaam maar zeker enigszins geëvolueerd, naar ik hoop. In het begin zag ik een voortdurende herhaling van dezelfde elementen waarbij ik zelf nu eens iets hoger, dan weer iets lager gestemd was. En om eerlijk te blijven, vooral kort na de overgang was ik voornamelijk vals gestemd.

Bij dit op en neergaand ronddeinen langs steeds weer dezelfde feiten, ontstaat een soort middelmatigheid die wat mij betreft, vooral de vormen betroffen. Vormen die zich steeds herhalen, zijn zolang je die als het belangrijkste in het bestaan beschouwt, een van de grootste ergernissen die je kunt vinden. Mede daarom naar ik meen heb ik de vormenwerelden in de geest al snel vaarwelgezegd, want door de vormen heen kun je nooit volledig praten, volledig beseffen. Wanneer u in de esoterie vooral vormen belangrijk vindt, zult u waarschijnlijk in een soortgelijke mallemlen verzeild raken.

Alles wat eenmaal waar is, omdat je het in jezelf beleeft, kan een tweede maal reeds zijn smaak en prikkel verloren hebben. En dan moet je toch werkelijk verdergaan naar iets anders. Je kunt in een kerk soms God ontmoeten. Maar als je er regelmatig komt en God blijft verder afwezig, dan doe je hetzelfde wat ik vroeger placht te doen, wanneer ik een vriend niet thuis trof: je gaat desnoods alle kroegen af, tot je weet waar hij zit. Ofschoon ik niet vermoed dat God zich exclusief in dergelijke gelegenheden pleegt te vermeien, zo neem ik toch wel aan dat wij God zowel in als buiten kerken kunnen vinden, zowel in als buiten loges en systemen. Want het is voor ons niet belangrijk hoeveel er over God wordt gezegd. Indien dit belangrijk zou zijn, zou de wereld al heel wat verder in haar geestelijke evolutie gevorderd moeten zijn. Het is belangrijk dat wij in onszelf iets van Hem gevoelen. Mogelijk is de gelijkenis voor Nederland wat stout, maar, toch zou ik stellen dat je God in je moet gevoelen, zoals een maagd haar eerste geliefde: een bijna pijnlijk oproer dat zich ontplooit tot een steeds meer groeiende verrukking. En indien wij dit contact met God niet kunnen vinden daar waar wij nu naar hem zoeken, moeten wij maar elders zoeken. Want wanneer je zoekt, is Hij te vinden en spreekt hij tot je.

Op aarde schijnt God volgens vele systemen, ook esoterische, een soort souffleur van node te hebben. Het wordt dan een soort catechismus: Heer wat moet ik doen om niet te zondigen? En onmiddellijk staat er dan iemand klaar die je het antwoord voorleest. Dat gebeurt bij voorkeur in het latijn, want God is kennelijk volgens deze mensen een latinist. Dat antwoord luidt dan ongeveer: Gij zult al mijn wetten volgen, en gehoorzamen aan hen die ik over u heb gesteld. Jawel. En wanneer je vraagt hoe je Gods genade kunt verwerven, dan worden de sacramenten opgesomd alsof dezen evenzovele aalmoezen zouden zijn die door een algoede en alomtegenwoordige God slechts door bemiddeling van zijn personeel de mensheid overhandigd worden. Nu heb ik niets tegen sacramenten of kerken, maar ik zoek God. Ik heb Hem nog niet geheel gevonden en het zou wel wat brutaal zijn van mij om aan te nemen dat dit nu, geheel en geheel bewust, voor mij reeds mogelijk is.

Maar uiteindelijk mag ik God toch zeker volgen met dezelfde persistentie waarmee ik sommige van zijn schepselen op aarde placht te volgen, tot mijn doel bereikt was. En in die gevallen heb ik mij nooit afgevraagd: Gaat deze schoonheid met de metro? Neen? Neemt zij een taxi? Dan ga ik maar lopen. Ik heb altijd gedacht: ik moet er achteraan, *coûte que coûte*. Wat ik dan ook heb gedaan. Soms krijg je daarvoor een slag in het gezicht, soms een glimlach en soms iets wat, om eerlijk te zijn, na de jacht lijkt op herhalingsoefeningen.

Ik weet natuurlijk nooit waar God voor mij kenbaar is of waar Hij heengaat. Maar als ik een glimp van Hem zie, zo huppel ik er achteraan met alle krachten en middelen die mij maar ter beschikking staan. Ik geloof dat dit veel beter is dan te wachten tot God zich uit het ene of andere heilige boek of middels een profeet zich aan mij in het bijzonder misschien vluchtig manifesteert. Ik heb altijd het gevoel gehad: Wanneer je wacht, tot zij naar je toe komen, kun je lang wachten. En als zij komen, is het meestal geen *qualité désirable*. Voor ons lijkt het mij werkelijk belangrijk dat wij de moed vinden om God te achtervolgen met onze attenties. Het kan je soms wat meer kosten dan een bloem dat geef ik toe. Soms kost het je alles wat je te geven hebt. Maar als je dan eenmaal het contact hebt gemaakt, verandert je wereld en verander je ook zelf.

Zelfs dan moet je niet verwachten dat God iemand is die steeds weer volgzaam naar hetzelfde rende-zvous komt. Dat heb ik wel ervaren. Mijn zoeken naar wat je God of licht kunt noemen, vooral in de laatste tijd en afgewisseld met de voor mij vaak toch ook zeer aangename bezoeken aan uw wereld, bracht mij tot het inzicht dat voor ons God een beleving is en dat de gehele

esoterie niéts anders is dan deze beleving, erkend als deel van jezelf. Ik zal het wel verkeerd hebben en in de tekstboeken staat het waarschijnlijk anders omschreven. Maar indien dit voor mij de waarheid is waarom zou ik mij dan de moeite getroosten om volgens dergelijke boeken iets te zoeken op een wijze die voor mij niét werkelijk leeft?

Ik heb een neef gehad die - ik zeg dit op gevaar af, een van onze sprekers te beledigen - Henri heette. Deze was ongetwijfeld een nog veel drogere persoonlijkheid dan onze vorige spreker - die mij hopelijk dit commentaar ook zal vergeven. Mijn neef was beambte, compleet met een légion d' honneur en een man van groot aanzien in zijn dorp - wat hem menig rondje kostte. Hij had een boerennuchterheid die hem er toe bracht, alles in nut en kosten te berekenen. Daarnaast deelde hij met mij een kleine familietrek: de interesse voor de kleine verschillen die God op deze wereld geschapen heeft. Hij bezocht mij te Parijs en verzocht mij natuurlijk iets voor hem te versieren, daar hij dit kennelijk op eigen kracht niet zo snel meende te kunnen bereiken. Nu kende ik een heel aardig meisje dat zeer toegankelijk was, zij het vaak tegen lage entreprijzen. Gezien het uiterlijk en de verbale capaciteiten van mijn neef meende ik dat dit voor hem toch wel net geschikte avontuur was en nam hem dus tegen het avonduur mee. Ik wees hem zijn afspraakje uit de verte, zodat hij nog de kans had om nee te zeggen. Maar hij vroeg mij wat hem dit zou gaan kosten. Ik noemde hem verschillende mogelijkheden, want de schone rekende niet in geld, maar ook in genoeg - haar genoeg. Ik had dit nooit mogen zeggen, want onze voorzichtig rekenende burger liet de kans voorbijgaan, omdat hij zijn mogelijkheid vreugde te verschaffen, niet snel genoeg kon omrekenen in francs.

U vindt dit maar een vreemd verhaal? Maar ik zie vaak mensen die het licht van de eeuwigheid ernstig nastreven, zo vaak ook uitrekenen wat hen dit wel zal gaan kosten en daardoor ook niet tot resultaten komen. Nemen dergelijke mensen eindelijk een besluit, dan is de kans groot dat zij in een school of groep eerst intreden, wanneer de waarheid al een deurtje verder is gegaan. Men beklagt zich dan over het onrecht in de wereld enzovoort, zoals mijn neef Henri zich later beklagde, toen hij zelf de verdere avond besteed had aan het zoeken naar avontuur en slechts een avontuur vond dat hem wel van de portefeuille, maar niet van iets anders ontlastte. Dergelijke dwaasheden moeten wij vermijden. Wij moeten niet uitrekenen wat het ons wel waard is en kosten zal, om innerlijke kennis en eeuwige waarheid na te streven, maar eenvoudig zeggen: laat ons beginnen. Wanneer dan uiteindelijk blijkt dat wij niet genoeg op kunnen brengen, is er mogelijk altijd nog te schipperen. Want met God kun je schipperen, wanneer je werkelijk en oprecht achter hem aangaat en eerlijk en zonder voorbehoud je offers brengt, zover je dit mogelijk is.

Vaak lijkt het of Hij meer vraagt dan je zou kunnen geven. Maar geef alles en je ontdekt dat Hij je altijd weer alles teruggeeft wat je niet kunt missen en vaak nog vele dingen daarnaast. De innerlijke erkenning, de esoterische bewustwording, vergt alles wat je hebt en bent, je gehele persoonlijkheid, je gehele bezit, al wat je misschien hoopte ooit te bereiken of te worden. Alles. Maar wanneer je werkelijk bereid bent om alles te geven, krijg je ook enorm veel terug. Een wat bijbels aangelegde onderwijzer heeft mij in mijn jeugd eens onderhouden over een zekere Job. Deze man raakte alles kwijt, maar bleef zijn God trouw en kreeg uiteindelijk alles in veelvoud terug. Ik moet bekennen dat dit verhaal mij altijd enigszins ongeloofwaardig is voorgekomen. Maar nu ga ik begrijpen dat er althans iets van waar kan zijn. Wanneer wij trouw zijn aan onze innerlijke waarheid lijkt het wel eens, of wij alles verliezen. Maar dat is slechts tot wij onszelf enigszins vinden... Want dan blijkt dat wij rijker zijn dan ooit tevoren. Dit, mijne vrienden is niet uit te drukken in ambtelijke of administratieve termen. Je zou misschien kunnen zeggen dat God zich in deze, mogelijk enigszins gedraagt als een ultra-socialistische belastinginner: hij neemt wel je gehele salaris, maar bewijst je ook vele diensten en geeft je uiteindelijk altijd nog wel genoeg terug om rustig te kunnen leven.

Mogelijk is dit alles voor u reeds oude waarheid. Voor mij is het nog fonkelnieuw. Vandaar dat ik niet na kan laten enigszins op te scheppen met mijn bereikte inzicht. Ik heb u nu in mijn beelden en vanuit mijn gedachten duidelijk willen maken wat voor mij het zoeken naar God en de werkelijkheid is. Mogelijk denkt u dat ik al heel wat ben opgeschoten. Nu ja, ik ben een trapje hoger gekomen, zoals de bedelaar zei die per ongeluk op een lucifersdoosje trapte.

Ik ben wat verder gekomen dan ik was, maar besef eerst nu goed hoeveel verder ik nog zal moeten gaan om zover te komen als ik in het verleden vaak dacht te zijn. Teleurstellend? Mogelijk. Toch heb ik in dit alles een enorm geluk, een zich steeds weer verhalende verrukking gevonden.

U zult ongetwijfeld uw vreugden en verrukkingen nog op uw eigen wijze zoeken. Maar een ding kan ik u zeggen: De volheid van beleven en de belevingsmogelijkheid die een enkel contact met God, gevonden nadat je Hem weer een eind achter de vodden hebt gezeten, je geeft, is dermate alomvattend, dermate verbluffend dat ik - en voor mij betekent dit zeer veel - dat ik om dit slechts een enkele maal te mogen beleven, wanneer ik ooit nog op aarde terug zou komen, bereid zou zijn daarvoor alle contact met het andere geslacht dat toch zo attractief is, geheel te vergeten. Als men mij in het verleden had gezegd dat ik ooit nog eens dergelijke monnikse neigingen zou bezitten, zou ik hem uitgelachen hebben. Nu besef ik echter dat er waarden zijn die boven elke stoffelijke genieting, elke geestelijke beredenering en erkenning zelfs, gelegen zijn.

Hierop wilde ik u wijzen. Indien u ooit iets van een contact met God of vreemde kracht in u ervaart, zeg dan niet, wanneer het voorbij is: "helaas, voorbij", maar ga er achteraan. Want ook waar het gaat om een contact met de Eeuwig Lichtende Kracht is het voortdurend achtervolgen volgens mijn persoonlijke ervaringen van de laatste maanden bijzonder succesrijk.

Ik wens u, mijn beste vrienden en vriendinnen - laat ik dit vooral niet vergeten - een goede jacht. Voor mij is de tijd gekomen om u, aarzelend en wat node, te verlaten. Ik onderwerp mij hierdoor aan de tijdgebondenheid van de mens, maar niet zonder de wens dat u de persoonlijke tijd die de grens van het tijdloze is, snel moogt vinden. Want dan zult u waarschijnlijk net zo gelukkig zijn als ik.

Goedenavond.

18 februari 1972